

PARAULA I VIDA

Hosanna al Senyor crucificat

Després de dos anys de pandèmia i les seves conseqüències amb tants problemes sanitaris, econòmics i socials, i adolorits per la guerra tan violenta i destructiva, amb milions de refugiats que ens trenquen el cor i que estem acollint, solidàriament, avui entrem a Jerusalem seguint el Senyor que va decididament a la Creu «perquè tinguem vida i vida en abundància»!

Els rams d'olivera i de llorer, i els palmons que brandem ens desvetllaran la innocència necessària per aclamar el Crist que puja al Calvari, Déu vivent a la terra, per patir la Creu per tota la humanitat.

Els infants, els senzills, són novament els nostres millors mestres, perquè ens ensenyen a estimar Jesús, que consola i guareix els cors i les famílies destrossades per omplir-nos del seu perdó i la seva vida.

Sortim a l'encontre de l'únic Salvador. Entrem en aquesta Setmana Santa, de Passió i Resurrecció. Calen ulls ben oberts per retenir la gran lliçó que el qui perd la vida, la salva, que el qui ho dona tot, és el qui ho viu a fons, que l'abandó en mans de Déu és l'únic refugi segur, que les creus, per Jesucrist, troben sentit i guareixen.

Afanyem-nos a viure amb fe, seguint rere Jesús, que dona la seva vida i que sempre ens sosté en les sofrències.

Acompanyem el Rei crucificat, baró de dolors, que pren damunt seu el pecat i les injustícies, per transformar-les en vida, i en felicitat eterna.

Què n'és de gran la vostra Passió, Senyor Jesucrist!
És camí de Vida eterna i de Resurrecció.
Els poders d'aquest món ja no són invencibles.
Ha vençut Jesús! Ha triomfat l'Amor!

† **Joan-Enric Vives**
Arquebisbe d'Urgell

ACTUALITAT

La celebració de Rams, inici de la Setmana Santa

Diumenge de Rams fem memòria de l'entrada triomfal de Jesús a Jerusalem. Quan arribava a la ciutat per a celebrar la Pasqua, va demanar als seus deixebles que li portessin un pollí i va muntar-hi per a entrar a la ciutat. Així s'acomplí el que havia anunciat el profeta Zacaries. La ciutat acollia en aquell moment una multitud de pelegrins que s'havien desplaçat fins a allí per a celebrar la Pasqua. En arribar Jesús, la multitud s'agrupa al seu voltant i estén els seus mantells mentre d'altres entapissaven la calçada amb branques d'arbres. La gent que anava al seu voltant cridava: «Visca el Fill de David! Beneït els qui ve en nom del Senyor! Visca l'Altíssim!». Aquesta alegria festiva expressa la convicció que, en Jesús, Déu ha visitat el seu poble i per fi ha arribat el Messies anunciat pels profetes. És també, l'inici de la Passió.

APUNTS PER A L'ANÀLISI

Transhumanisme i narcisisme (i IV)

El model de l'autosuficiència està en la matriu del neoliberalisme, però no la del liberalisme clàssic d'Adam Smith (1723-1790) i David Ricardo (1772-1823), on és clau el principi de simpatia i la configuració de comunitats. El narcisisme postmodern és un producte lligat al neoliberalisme i a la hipercompetitivitat que en deriva. El model és un ésser dur i autosuficient, enamorat de si mateix.

El resultat d'aquest model és, en darrer terme, en la soledat. És difícil lligar

aquesta utopia amb la naturalesa social i política de l'ésser humà i la seva necessitat de sociabilitat. Des del transhumanisme, però, es parteix del supòsit que els artefactes tecnològics intel·ligents seran capaços de pal·liar aquesta sensació de soledat quan emergeixi, que ens acompanyaran i ens donaran caliu, sense necessitat d'haver de suportar les mil contrarietats que comporta la convivència humana.

Encara que el transhumanisme es presenta socialment amb una infra-

estructura suposadament científica, es pot qualificar, sense embuts, de mite.

És un mite de substitució, una gran narració que ve a omplir el buit deixat per la crisi dels grans relats. Contra la idea que el mite forma part de l'etapa primerenca de la civilització humana, és necessari afirmar que *mythos* i *logos* es necessiten mútuament i que mai no abandonem els relats mitològics. Canvien de forma, de contingut, però subsisteixen, perquè som consumidors de mites.

El mite de Narcís connecta amb l'ànima del transhumanisme, però Prometeu no ha mort del tot en la postmodernitat, perquè la fita d'aquesta ideologia és crear un ésser que tingui els mateixos atributs de Déu (eternitat, omnipresència, omnipotència), un ésser que enamori i sigui autosuficient.

Francesc Torralba
Doctor en Teologia

PALABRA Y VIDA

Hosanna al Señor crucificado

Después de dos años de pandemia y sus consecuencias con tantos problemas sanitarios, económicos y sociales, y doloridos por la guerra tan violenta y destructiva, con millones de refugiados que nos rompen el corazón y que estamos acogiendo, solidariamente, hoy entramos en Jerusalén siguiendo al Señor que decididamente va a la Cruz ¡«para que tengamos vida y vida en abundancia»!

Los ramos de olivo y laurel, las palmas que agitamos, nos despertarán la inocencia necesaria para aclamar a Cristo que sube al Calvario, Dios vivo en la tierra, para sufrir la Cruz por toda la humanidad.

Los niños, los sencillos, son de nuevo nuestros mejores maestros, porque nos enseñan a amar a Jesús, que consuela y cura los corazones y las familias destrozadas para llenarnos de su perdón y de su vida.

Salgamos al encuentro del único Salvador. Entremos en esta Semana Santa, de Pasión y Resurrección. Se requieren ojos bien abiertos para retener la gran lección de que quien pierde la vida, la salva, quien lo da todo, es quien lo vive a fondo, que el abandono en manos de Dios es el único refugio seguro, de que las cruces, por Jesucristo, encuentran sentido y curan.

Apresurémonos a vivir con fe, siguiendo tras Jesús, que da su vida y que siempre nos sostiene en los sufrimientos. Acompañemos al Rey crucificado, varón de dolores, que carga sobre sí el pecado y las injusticias, para transformarlas en vida, y en felicidad eterna.

¡Qué grande es tu Pasión, Señor Jesucristo! Es camino de Vida eterna y de Resurrección. Los poderes de este mundo no son ya invencibles. ¡Ha vencido a Jesús! ¡Ha triunfado el Amor!

† **Joan-Enric Vives**
Arzobispo de Urgell

Confirmacions a Artesa de Segre

L'Arquebisbe d'Urgell, Mons. Joan-Enric Vives, va administrar el sagrament de la Confirmació a 14 joves de la Parròquia de l'Assumpció d'Artesa de Segre el 12 de març. A més, van rebre de les seves mans la sagrada Eucaristia per primera vegada 9 joves, alguns que també es confirmaven. Va celebrar la missa amb el Vicari general, Mn. Josep M. Mauri, el Rector Mn. Antoni Ballester i Mn. Antoni Pich, rector dels pobles veïns. Hi van participar ac-

tivament les catequistes, els pares i un grup musical de joves. Ja des de l'inici de la celebració, l'Arquebisbe Joan-Enric va demanar de pregar per la pau a Ucraïna, perquè cessin els combats i les atrocitats d'aquesta injusta guerra, i els va encoratjar a jejunar i a compartir els béns amb els refugiats que arriben al Bisbat i arreu d'Europa. L'assemblea de fidels que omplia el temple parroquial s'uní amb silenci fervorós i pregària ardent d'intercessió.

A la seva homilia, l'Arquebisbe se centrà en l'Evangeli de la Transfiguració que es llegeix tradicionalment en el segon diumenge de Quaresma.

La parròquia regalà al final de la missa un diploma als joves i l'Arquebisbe els oferí el Nou Testament, demanant-los que el llegissin per fer-se'l seu.

L'Arquebisbe animà tots els fidels a implorar la pau i la protecció de les famílies a la Mare de Déu de Salgar, molt estimada a la comarca.

Urgell prepara, amb Càritas Catalunya, les línies estratègiques per als propers dos anys

Càritas Catalunya es va trobar en sessió plenària el 3 de març, a la seu de Càritas Diocesana de Terrassa —edifici descentralitzat a Sabadell—, per preparar el document «Línies estratègiques 2022-2024», que fou presentat i ratificat en l'Assemblea general de Càritas Catalunya el 30 de març. Foren rebuts i acompanyats pel Bisbe de Terrassa, Mons. Salvador Cristau. A la reunió s'hi va fer present Càritas Diocesana d'Urgell. Hi van participar la Coordinadora general, Marta Fortuny, i el Delegat episcopal, Mn. Jaume Mayoral.

Carme Sàez, com a consultora-acompanyant del procés, va desplegar i va explicar el Document de Síntesi del treball i les aportacions de les Càritas diocesanes i les diferents Comissions de Treball que hi ha a Càritas Catalunya. Un document que recull el treball que ha d'emmarcar els propers anys la tasca i la presència de Càritas. Amb una visió i actuació en cinc grans línies d'acció: ser una estructura de suport de les Càritas diocesanes, coordinar les Càritas diocesanes, saber comunicar cap a dins i tam-

bé cap a fora, saber captar recursos i promoure la formació i el desenvolupament dels agents (tècnics, voluntaris, directius...).

Després del dinar es va fer un treball per grups tot desenvolupant i reflexionant sobre les cinc grans accions abans apuntades. Va ser una jornada de treball que permet compartir la sinodalitat d'unes Càritas que volen caminar juntes en la societat catalana, sense perdre gens les seves singularitats diocesanes que cadascuna de les deu tenen, i fent del seu sentit d'Església un servei a les persones, especialment les més vulnerables i marginades.

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «Sant Josep, tu que has estimat a Jesús amb amor de pare, protegeix els molts nens que no tenen família i desitgen un papà i una mamà. Sosté els cònjuges que no aconsegueixen tenir fills, ajuda'ls a descobrir un projecte més gran» (5 de gener).

@Pontifex: «Tant de bo tots nosaltres fóssim a l'Església el que ja som en virtut del baptisme: profetes, testimonis i missioners del Senyor. Amb la força de l'Esperit Sant i fins als confins de la terra» (6 de gener).

@Pontifex: «El Senyor fa meravelles amb els petits, amb qui no es creu gran sinó que dona gran espai a Déu en la seva vida. El Senyor estén la seva misericòrdia sobre qui confia en Ell, i enalteix els humils» (8 de gener).

@Pontifex: «Quan resem, el Pare ens diu, com a Jesús en l'Evangeli d'avui: «Tu ets el meu fill, l'estimat» (Lc 3, 22). El nostre ésser de fills va començar el dia del nostre Baptisme, que ens va submergir en Crist i ens va convertir en fills estimats del Pare» (9 de gener).

Reunió constitutiva dels arxiprestos

El dia 17 de març, a la Casa del Bisbat de La Seu d'Urgell, va tenir lloc la reunió constitutiva dels arxiprestos de la Diòcesi d'Urgell després del seu nomenament el passat 4 de març, presidida per l'Arquebisbe d'Urgell, Mons. Joan-Enric Vives, i els vicaris general i episcopal.

Després de la pregària de l'Hora Menor i una pregària especial per la pau a Ucraïna, va tenir lloc la presa de possessió dels nous arxiprestos i el jurament de fidelitat, tocant el llibre dels Evangelis.

A continuació, el Sr. Arquebisbe va donar la benvinguda als nous arxiprestos i els va informar amplament sobre el valor del servei que començaven a partir d'aquell dia, especialment vetllar pels preveres i diaques del propi Arxiprestat, segons prescriu el Codi de Dret canònic en el canó 555. L'Arxiprest vetlla per les necessitats materials i espirituals dels preveres del seu Arxiprestat interessant-se i fent-se proper, especialment a aquells que puguin tenir major necessitat. També els va informar que entraven a formar part d'una forma significativa del govern de la Diòcesi en les qüestions més importants que es puguin donar, al costat del Bisbe.

Tot seguit, van treballar en grup com a arxiprestos, amb llibertat, el qüestionari sinodal «Per una Església sinodal: comunió, participació, missió». En un clima d'escolta mútua i diàleg franc, van anar exposant i escoltant les diverses problemàtiques amb les quals es trobaven en les seves parròquies pel que fa a la transmissió de la fe i a la participació laical que cada vegada es veu com a més important en l'Església.

L'atenció als pobles petits i els reptes que suposa atendre les necessitats pastorals de les parròquies i la necessitat d'un laicat més format i que estigui disposat a assumir responsabilitats en el si de l'Església diocesana, van ser alguns dels accents que els arxiprestos van destacar.

Mn. Jaume Mayoral, Delegat episcopal de Càritas diocesana i Arxiprest d'Urgell Mitjà, oferí una interessant i aprofundida informació als seus companys arxiprestos sobre les mesures concretes que Càritas diocesana d'Urgell i Càritas Internacional estan duent a terme per mitigar les conseqüències de la guerra a Ucraïna. Des del Grup Grapats, l'empresa d'inserció de Càritas també s'està portant mobles, llits i tota mena de materials per als habitatges que ho sol·licitin. També Mn. Sàrries va informar del que es va duent a terme a Andorra.

Altres informacions van cloure la reunió com una proposta de temes possibles a tractar en futures reunions dels arxiprestos, com un possible mapa de futur de l'atenció pastoral a les parròquies del Bisbat, intensificar la comunió i estimació de les comunitats cristianes, la col·laboració sinodal entre parròquies grans i petites, recuperar la centralitat de la Paraula de Déu en la vida eclesial perquè les comunitats es nodreixin i alimentin d'ella, subratllar el valor de la transmissió de la fe i de la recepció dels sagraments.

L'Arquebisbe també els informà sobre la darrera reunió de la Comissió Permanent que va tenir lloc la setmana passada a Madrid i les darreres accions iniciades per treballar a favor de la protecció de menors.

Un dinar de germanor al Seminari diocesà clougué la reunió on l'Arquebisbe va informar de diverses activitats previstes com el Pelegrinatge Ignasià, el proper diumenge dia 21 de març, el recés per a laics de Quaresma dels propers dies 25-27 de març a Balaguer, la Càtedra de Pensament Cristià prevista per al 14 de maig a La Seu d'Urgell, la Pasqua del Malalt del proper 21 de maig, el pelegrinatge diocesà a Lourdes els dies 30 de maig a 1 de juny o la 5a Jornada diocesana, clausura del Sínode, el proper 18 de juny.

DIADA DE L'AMOR FRATERN

No ens canssem de fer el bé

El Missatge de la Quaresma del Papa Francesc comença amb aquesta cita bíblica «No ens canssem de fer el bé; perquè, si no defallim, quan arribi el temps recollirem. Així, doncs, ara que hi som a temps, fem el bé a tot hom» (Ga 6,9-10a) i aquest vol ser el missatge que us adreçem des de Càritas d'Urgell amb motiu de la Diada de l'Amor Fratern d'aquest proper Dijous Sant. No podem defallir: hem de semblar veritables collites de caritat i de solidaritat, regades amb la pregària i l'esforç de cada dia de tants creients arreu del món que des de la fe volen viure i fer viure la necessitat d'una amor fraternal universal, com ens subratlla i ens urgeix l'encíclica *Fratelli Tutti*.

Recuperem aquest llenguatge tan bíblic del missatge papal. Malgrat estem en un temps de sequera en els valors humans i cristians que desertifiquen la humanitat, que estem assediats d'ajuda i de compromís, que vivim un mil·lenni que pateix 65 guerres i conflictes bèl·lics arreu del món, alguns en actiu de fa temps i als que s'ha sumat la guerra d'Ucraïna; no podem esgotar-nos.

Davant d'aquesta situació, a més de la tasca de tants voluntaris i entitats com Càritas, cal no deixar de posar-hi la pregària, encara més cal posar-hi el memorial de l'Amor absolut que se'ns dona en l'Eucaristia, un memorial que té el seu dia gran el Dijous Sant.

No podem cansar-nos de fer el bé, no podem defallir de fer possible una bona collita, el Papa Francesc ens diu «No ens canssem de fer el bé amb la caritat activa cap al proïsme». Aquests dies tenim la possibilitat de ser bons sembradors, en un Bisbat que sap que és cuidar i treballar la terra amb esforç, amb perseverança i constància, una possibilitat d'ajudar i col·laborar perquè les males herbes dels nostres camps no ofeguin la bona collita. Càritas necessita de vosaltres, i us demanem la vostra pregària i la vostra almoïna. Així quan arribi la collita, ho podem celebrar i adonar-nos que si volem l'amor fraternal pot guanyar en tots els camps de la guerra, de la vulnerabilitat, de la pobresa, de la marginació.

Mn. Jaume Mayoral

Delegat episcopal de Càritas d'Urgell

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

11. ■ Dilluns Sant (lit. hores: 2a setm.) [Is 42,1-7 / Sl 26 / Jo 12,1-11]. Sant Estanislau, bisbe de Cracòvia i mr. (1079); sant Isaac, monjo.

12. ■ Dimarts Sant [Is 49,1-6 / Sl 70 / Jo 13,21-33.36-38]. Sant Juli I, papa (romà, 337-352); sant Damià, bisbe; santa Vísia, vg. i mr.; sant Zenó.

13. ■ Dimecres Sant [Is 50,4-9a / Sl 68 / Mt 26,14-25]. Sant Hermenegild, príncep hispànic, mr. (586); sant

Martí I, papa (649-656) i mr.; santa Agatònica, mr.

14. □ Dijous Sant [Missa de la Cena del Senyor: Ex 12,1-8.11-14 / Sl 115 / 1Co 11,23-26 / Jo 13,1-15]. Sant Tiburci, mr.; sant Lambert, bisbe; santa Domnina, vg. i mr.

15. ■ Divendres Sant [Celebració de la Passió del Senyor: Is 52,13-53,12 / Sl 30 / He 4,14-16;5,7-9 / Jo 18,1-19.42]. Sant Telm (denominació amb

què és conegut popularment el beat Pedro González), rel. dominicà de Galícia; sant Crescent, mr.; santes Basíllia i Anastàsia, mrs. a Roma; sant Damià.

16. ■ Dissabte Sant. Sant Toribi de Lièbana, bisbe; santa Engràcia, vg. i companys mrs. a Saragossa; sant Benet Josep Labre, captaire.

17. □ Diumenge vinent, Pasqua de Resurrecció del Senyor (lit. hores: prò-

pia) [Vetlla: després dels textos de la Llei i dels Profetes, Rm 6,3-11 / Sl 117 / Lc 24,1-12. Missa del dia: Fets 10,34a.37-43 / Sl 117 / Col 3,1-4 (o bé: 1Co 5,6b-8) / Jo 20,1-9 (o bé: Lc 24,1-2); o bé a la Missa vespertina: Lc 24,13-35]. Sants Elies, Pau i Isidor, monjos i mrs. a Còrdova; sant Anicet, papa (siríac, 155-166) i mr.; sant Robert, abat; beat Baptista Spagnoli, rel. carmelità.

Diumenge de Rams (C)

COMENTARI

«Pare, confio el meu alè a les vostres mans»

Entrem de ple en la Setmana Santa on contemplarem la passió, mort i sobretot la resurrecció de Jesús. És un bon moment per a viure amb Jesús la passió i mort de tantes persones que avui també porten la seva creu i agonitzen en vida. Les lectures d'avui ens conviden a plantejar-nos quina és la nostra actitud, com actuem. Veiem a l'Evangelí: *els deixebles que el deixaren sol i se n'anaren*. El mateix Pare nega Jesús. I la multitud que crida (potser els mateixos que abans l'han aclamat?): *Mateu-lo aquest; indulteu-nos Bar-Abàs...* I més tard criden: *crucifiqueu-lo, crucifiqueu-lo*. Hi ha les autoritats i els soldats que li diuen: *Si ets el rei dels jueus, salva't tu mateix; i el criminal que l'insulta*. Però tenim també persones valentes, al costat de Jesús en els moments difícils com *els seus adictes que l'acompanyen, el lloen i l'aclamen*. I *Simó de Cirena i les dones que el planyien*. També el mateix Pilat que intentava *deixar-lo lliure*. I un dels criminals que li diu: *Jesús recordeu-vos de mi quan arribeu al vostre Regne*. Veient com pateix Jesús al llindar ja de la mort el reconeix com a innocent que li pot obrir les portes del paradís. I el centurió, que *després de veure el que havia passat, en donava glòria a Déu i deia: És veritat, aquest home era innocent*. Què va veure en Jesús aquest centurió acostumat a moltes crucifixions per a descobrir en Jesús un veritable innocent? *I tota la gent que era present en aquest espectacle després de contemplar tot el que havia passat se'n tornava donant-se cops al pit*, per tant, reconeixent el seu pecat. Trobem *Josep d'Arimatea i les dones que l'havien seguit des de Galilea*. Però Jesús posa sobretot tota la confiança en el Pare: *Pare confio el meu alè a les vostres mans*. Ser fill de Déu no li ha estalviat ni els sofriments ni la mort. Però el final és que: *Tothom al cel, a la terra i sota la terra reconegui que Jesucrist és Senyor a glòria de Déu Pare*. El final és sempre la Resurrecció. Acompanyem Jesús sofrent amb la nostra vida, la nostra valentia i al costat sempre dels que sofreixen.

▶ Lectura del llibre d'Isaïes (Is 50,4-7)

El Senyor Déu m'ha donat una llengua de mestre perquè, amb la paraula, sàpiga sostenir els cansats. Un matí i un altre em desvetlla l'orella perquè escolti com un deixeble. El Senyor Déu m'ha parlat a cau d'orella i jo no m'he resistit ni m'he fet enrere: he parat l'esquena als qui m'assotaven i les galtes als qui m'arrancaven la barba; no he amagat la cara davant d'ofenses i escopinades. El Senyor Déu m'ajuda: per això no em dono per vençut; per això paro com una roca la cara i sé que no quedaré avergonyit.

▶ Salm responsorial (21)

R. *Déu meu, Déu meu, ¿per què m'heu abandonat?*

▶ Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis (Fl 2,6-11)

Jesucrist, que era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu, sinó que es va fer no-res, fins a prendre la condició d'esclau. Havent-se fet semblant als homes i començant de capturar-se com un home qualsevol, s'abaixà i es feu obedient fins a acceptar la mort, i una mort de creu. Per això Déu l'ha exalçat i li ha concedit aquell nom que està per damunt de tot altre nom, perquè tothom, al cel, a la terra i sota la terra, doblegui el genoll al nom de Jesús, i tots els llavis reconeguin que Jesucrist és Senyor, a glòria de Déu Pare.

▶ Passió de nostre Senyor Jesucrist segons sant Lluc (Lc 22,14-23,56) (Fragment final)

Quan arribaren a l'indret anomenat Gòlgota, el crucificaren juntament amb els criminals, un a la dreta i un altre a l'esquerra. Jesús deia: † «Pare, perdoneu-los, que no saben el que fan». Es repartiren els seus vestits i se'ls jugaren als daus. La gent s'ho estava mirant. Les autoritats deien, rient-se'n: «Ell, que en salvava d'altres, que se salvà ell mateix, si és el Messies de Déu, l'Elegit». Els soldats també se'n burlaven: tot oferint-li vinagre, li deien: «Si ets el rei dels jueus, salva't tu mateix». Sobre d'ell hi havia un rètol que deia: «El rei dels jueus». Un dels criminals penjats a la creu, també li deia insultant-lo: «¿No ets el Messies? Salva't a tu mateix i a nosaltres». Però l'altre, renyant-lo, li respongué: «¿Tu que estàs sofrint la mateixa pena, tampoc no tens temor de Déu? I nosaltres ens ho mereixíem, perquè estem sofrint el càstig que ens correspon pel que hem fet, però aquest no ha fet res de mal». I deia: «Jesús, recordeu-vos de mi, quan arribeu al vostre Regne». Jesús li respongué: † «T'ho dic amb tota veritat: Avui seràs amb mi al paradís». Ja era cap al migdia quan s'estengué per tota la terra una foscor fins a mitja tarda: el sol s'havia eclipsat. La cortina que tancava el santuari, s'esquinçà per la meitat, i Jesús cridà amb tota la força: † «Pare, confio el meu alè a les vostres mans». I havent dit això, expirà.

(Aquí tothom s'agenolla, i fa una pausa.)

El centurió, després de veure el que havia passat, en donava glòria a Déu i deia: «És veritat: aquest home era innocent».

I tota la gent que era present en aquell espectacle, després de contemplar tot el que havia passat se'n tornava donant-se cops al pit. Tots els seus coneguts i les dones que l'havien seguit des de Galilea es mantenien a distància mirant-s'ho.

▶ Lectura del libro de Isaías (Is 50,4-7)

El Señor Dios me ha dado una lengua de discípulo; para saber decir al abatido una palabra de aliento. Cada mañana me espabila el oído, para que escuche como los discípulos. El Señor Dios me abrió el oído; yo no resistí ni me eché atrás. Ofrecí la espalda a los que me golpeaban, las mejillas a los que mesaban mi barba; no escondí el rostro ante ultrajes y salivazos. El Señor Dios me ayuda, por eso no sentía los ultrajes; por eso endurecí el rostro como pedernal, sabiendo que no quedaría defraudado.

▶ Salmo responsorial (21)

R. *Dios mío, Dios mío, ¿por qué me has abandonado?*

▶ Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Filipenses (Flp 2,6-11)

Cristo Jesús, siendo de condición divina, no retuvo ávidamente el ser igual a Dios; al contrario, se despojó de sí mismo tomando la condición de esclavo, hecho semejante a los hombres. Y así, reconocido como hombre por su presencia, se humilló a sí mismo, hecho obediente hasta la muerte, y una muerte de cruz. Por eso Dios lo exaltó sobre todo y le concedió el Nombre-sobre-todo-nombre; de modo que al nombre de Jesús toda rodilla se doble en el cielo, en la tierra, en el abismo, y toda lengua proclame: Jesucristo es Señor, para gloria de Dios Padre.

▶ Pasión de nuestro Señor Jesucristo según san Lucas (Lc 22,14-23,56) (Fragmento final)

Y cuando llegaron al lugar llamado «La Calavera», lo crucificaron allí, a él y a los malhechores, uno a la derecha y otro a la izquierda. Jesús decía: † «Padre, perdónalos, porque no saben lo que hacen». Hicieron lotes con sus ropas y los echaron a suerte. El pueblo estaba mirando, pero los magistrados le hacían muecas diciendo: «A otros ha salvado; que se salve a sí mismo, si él es el Mesías de Dios, el Elegido». Se burlaban de él también los soldados, que se acercaban y le ofrecían vinagre, diciendo: «Si eres tú el rey de los judíos, sálvate a ti mismo». Había también por encima de él un letrero: «Este es el rey de los judíos». Uno de los malhechores crucificados lo insultaba diciendo: «¿No eres tú el Mesías? Sálvate a ti mismo y a nosotros». Pero el otro, respondiéndole e increpándolo, le decía: «¿Ni siquiera temas tú a Dios, estando en la misma condena? Nosotros, en verdad, lo estamos justamente, porque recibimos el justo pago de lo que hicimos; en cambio, este no ha hecho nada malo». Y decía: «Jesús, acuérdate de mí cuando llegues a tu reino». Jesús le dijo: † «En verdad te digo: hoy estarás conmigo en el paraíso». Era ya como la hora sexta, y vinieron las tinieblas sobre toda la tierra, hasta la hora nona, porque se oscureció el sol. El velo del templo se rasgó por medio. Y Jesús, clamando con voz potente, dijo: † «Padre, a tus manos encomiendo mi espíritu». Y, dicho esto, expiró.

(Aquí todos se arrodillan y se hace una pausa.)

El centurión, al ver lo ocurrido, daba gloria a Dios diciendo: «Realmente, este hombre era justo». Toda la muchedumbre que había concurrido a este espectáculo, al ver las cosas que habían ocurrido, se volvía dándose golpes de pecho. Todos sus conocidos y las mujeres que lo habían seguido desde Galilea se mantenían a distancia, viendo todo esto.